

PROCHO vydává prochor

ROVINY

píše bohumír procházka

zvěsti z Jičína a okolí ● <http://start.jicin.cz/prochoroviny/index.php> ● 12. květen 2004 čs/ 04

Tři vousatí

umělci sedí v jičínské galerii v zámku u těžkého dřevěného stolu a pijí tam pivo. K tomu jim Pavel Krčmárik hraje na piáno, aby chutnalo. Pak vstane ten nejvousatější, který vypadá jako Svatý Petr, a na desku prkennou, trochu vyřezanou, začne plácát černou barvu, rozotírá ji válečkem, pomalu, opatrně na ní položí papír a po tom papíru z vrchu jezdí takovou kulatější špachtlí. Opatrně oddělí papír – a je tu grafika, protože ten pán je grafický docent a jmenuje se Jiří Altman.

Milan Vácha má větší knír než Slavomír Lener i Martin Lhoták a jeho sochy jsou ze dřev všech barev. Skoro každá představuje cosi v čemsi. Schválně píšu neurčitě, neboť nechci divákům ubírat prostor pro fantazii a otázky. Pravda, dosti často se mu zpod dláta rodí prapůvod bytí – vejce. Některé už prasklo, tajemství vydalo, jiné ještě ponechává naději z očekávání.

Pan fotograf Andrej Barla jediný měl sako. Dlouze se smál nad otázkou, jak se člověk může fotografováním uživit. Obavy rozptýlil tím, že kromě focení natočil skrze svou kameru 35 filmů. Z nich nejraději točil Romanci pro křídlovku. Poetické vidění světa je zřejmé i z fotografií. Proč černobíle? „Barva byla by moc realistická, nezajímavá.“ Shora popsaná pohoda jmenuje se vernisáž a konala se 6. 5. 2004.

Máme čtvrtletník

Letos v pořadí druhý. Dovídáme se z něj, že rada města učinila za dva měsíce celkem 120 rozhodnutí. Jaká byla (ta rozhodnutí), může si každý už nyní najít na internetu, zápisy jsou tam zveřejněné. Jaká byla rada, povíme si o příštích volbách. Je škoda, že Čtvrtletník městského úřadu může zachytit jen kousek dění z období mezi dvěma vydáními, bylo by milé, kdyby z něho jednou byl měsíčník. Ale co můžeme chtít zadarmo? Dobrou zprávou je, že článků o ničem je tu málo, snad jen jeden. Zato je tu 14 krásných fotografií. Jen na třech z nich je to, o čem je řeč. Na ostatních jsou ti pánové a dámy, kteří si povídají, nebo nám povídají. Ale sluší jim to.

Co je vědecký experiment?

Důkaz, že výsledky se můžou opakovat do zblbnutí.

Ivan Fontána

Rváček estetický

Ve stacionáři na Rváčově je celkem 28 lidiček. To slovo používá paní ředitelka Jana Tunysová. Říká, že označení klienti se jí nelíbí a jen děti to nejsou, protože nejstaršímu je 22 let. Když jim skončí škola, dělají umění a z něho nejraději keramiku. Pec mají, šikovně ruce zajisté. Neboť do železnického muzea přivezli na výstavu spoustu krásných věcí, pravda, nejen keramických. Jsou tu i papírové figury, jedna se jmenuje pan Chamorkš a že to asi není jeho pravé jméno, dokazuje úsměv autorů, který by se dal vysvětlit i jako ironický. Na futře dveří visí ceník. Ceny jsou lidové. Zaujal mne řádek: Koberec – 1 cm 1 Kč. Jde o krásné předložky utkalované z mileťáckých odtržků. Tržní princip do kumštu nepatří? Inu, pokud jde o holou existenci, tak rváčovským lidičkách jiného nezbyvá. Polopaticky: současní politici kupodivu stacionářům peníze nepřidávají. Nejen nepřidávají. Co o tom ví pan Chamorkš?

Škoda, že novinář musí namísto o výstavě psát o trhu a ještě se chovat diplomaticky. A tak čtenářům nezbyvá, než se jít do železnického muzea podívat.

Valdštejnova socha

Vyvolává u Jičínáků dohady větší, než skutečnost, že sportovci požadují navýšení příspěvků na granty o 300 000 korun. Kultuře chybí podle požadavků taky 200 000. Jestli dostane přidáno, to se neví. Kulturní komise se naposledy sešla v počtu neusnášenischném. A tak rada nevezala zápis ze schůze na vědomí. Pikantní je, že na schůzi chyběli dva členové rady a podle zápisu nebyli omluveni.

Jeden z iniciátorů sochy, Slávek Veselý, soudí, že její eventuelní zřízení je otázkou několika let, neboť investice ta je odhadována na stovky tisíc, které se mohou blížit až k milionu. To záleží i na materiálu (pískovec? bronz? jiný kov?). Kdo si k tomu chce svoje povědět, měl by přijít o Valdštejnských dnech 14. května ve 13 hodin do obřadní síně v zámku, kde bude k věci odstartována diskuse.

Kraus, Jičín a Jičínáci.

Zatímco Příbor zmocňuje se svého slavného rodáka Freuda pomocí triček, pojmenování ulic a jiných „moderních“ způsobů sdělování, pojal Jičín vzpomínku na Karla Krause, který se v Jičíně narodil, poněkud intelektuálně. Což projevilo se i tak, že o Krausovi mluvili i ti, kdož o něm nic nevědí a ani je příliš nezajímá.

Reakce

Charakteristická je příhoda z nejmenované jičínské hospody. Ve společnosti netakstarých zaznělo jméno Kraus. Pak otázka, kdo to Kraus byl. A odpověď: „Nákej žid, vole.“ Což zdaleka nezní negativně.

Jistou bezradnost projevily i nejmenované noviny. Performance, kterou v době konference předvedli studenti AVU z ateliéru Miloše Šejna, měla mnoho podob. Kromě padáku na nádvoří zámku (přistáli Mart'ani?) objevila se na hradbách nehybná postava. Živá. Kteréžto vystoupení bylo zmíněnými novinami poněkud nelibě komentováno.

Zmíněné noviny nebyly samy. Muž, který s kbelíkem vytrvale myl v Krausově rodném domě schody navzdory přítomnosti rakouského ambasadora, taky sklízel náležitý odsudek. Někteřími z nás totiž nebyl včas odhalen jako součást studentského vystoupení. Ale chyba je na nás.

Když mluvila na konferenci studentka Lepařova gymnázia Eliška Pavlíková o odhalení první pamětní desky Karlu Krausovi v roce 1987, objevil se na tvářích zahraničních posluchačů pobavený usměv. Citace z dopisů mezi ministerstvy, rakouským velvyslanectvím a jičínskými úřady, plné obav o cenu a „ideologickou“ úroveň desky, byly pro člověka neznalého doby reálného socialismu opravdu k zasmání.

Pisemně přišla kritika besedy s Karlem Hvizďalou a Karolem Sidonem, která byla 15. dubna v Porotním sále. Nezveřejňujeme, pisatele usvědčili bychom z poněkud schizofrenního vidění.

Vedlejší produkty

Ano, na konferenci mluvily vedle pana profesora Lensinga z amerického Middeltownu a jiných světových odborníků dvě studentky jičínského gymnázia. Jejich referáty byly pečlivě připraveny a potěšily vědomím, že tradice dobrého jména jičínských studentů trvá.

Ve sborníku ze semináře o Ivanu Olbrachtovi, kterou jsem na konferenci dostal výměnou za Prochoroviny, je péčí Pavla Jakubce rodokmen Schönfeldů. Na jedné straně je dotážen k Antalu Staškovi a Ivanu Olbrachtovi, uprostřed je Pavel Tigríd a vlevo ... Jiří Daniel, alias František Schulman z Libáně, český básník. Schulmanovi byla libáňská židovská rodina. Jediný, kdo se po válce nevrátil, byl František. A okruh souvislostí se uzavírá ...

Slušné rádio Vltava neopomenulo Krausovské výročí: 28. dubna přineslo úžasný jeho fejeton Převrácená životospráva. Zkusil jsem zachytit některé citáty – a záhy to vzdal. Musel bych opsat dílo celé. Och, jak by se měli politikové naši učit o zacházení se slovy. Žádné marné a žádné navíc. I politikové jičíňští, i jičíňští.

Pan doktor Mareček připomněl Krausovy přednášky v Brně. Poučné poslouchání ve srovnání s obdobnými akcemi pražskými. Vysvětlil, jak Brno bylo německé město, kteréžto dělení samozřejmě odrazilo se i ve sféře intelektuální. A už tu byla zajímavá diskuse, která Krausem odstartována, přenesla se do širšího rámce. Leoš Janáček prý nejezdil v Brně tramvají, protože na ní byly německé nápisy.

Poučení rozličná

Ilona Chválová, malířka, která z Liberce přivezla a v Krausově domě vystavila, své výtvarné reflexe na poezii Karla Krause, v kuloárech vyslovila názor na abstraktní umění a i na performance. Soudí, že není na místě dlouhé vysvětlování, uvádění diváka do umění. Nechť si najde své zdůvodnění každý sám, vůbec nevdá, že každý učiní jinak. Důležitá je tu výzva. Téma k přemýšlení. Není podstatné, že těch, kteří reagují, je omezený počet. Tento druh kumštu je lépe přijímán v zemích s tradiční demokracií, kde lidé mají méně zakódované být poučovani, za ruku voděni.

Eva Bílková měla své povídání o prvním vydání dramatu Poslední dnové lidstva pečlivě připravené, urovnané, věcné, srozumitelné ... Zkušený kantor – didaktik jásal. Dnešního člověka překvapilo, s jakou zodpovědností bylo vydání připravováno. Kolik jen korespondence prošlo, aby tisk byl takový, jak ho autor chtěl. Jak se dbalo na každý detail, jak se upravovalo a opravovalo, dbalo na kulturu jazyka ... Kéž by alespoň nepatrnou část těchhle vlastností náš ukvaltovaný svět měl.

Jsou vědčové i vědkyně podivní lidé. Dlouhou dobu dovedou dohadovat se o detailu (například z korespondence), přikládaje mu významy rozličné. Kromě oné důkladnosti, která našemu světu převážně chybí, jsou příkladem zanícenosti pro věc. Pro věc opravdovou...

Jak jsou provázány – naše řeč a naše myšlenky. Ony tak pospíchají a my se je snažíme vyjádřit, ale kdepak, utíkají a tak je honíme, marně. Ostatně měla ta pohádka pravdu: Co je na světě nejrychlejší – myšlenka. Když ale ony myšlenky mám sdělovat celému sálu a ještě mají být tlumočeny do druhého jazyka ... Inu, jest ten tlumočnický chlebiček náležitě zasloužený.

Lidi

Ostatně soudím, že kuloáry jsou podstatnou součástí každého konferenčního setkání. Kdo ví, zda ne tou nejpodstatnější. Z pečlivě popsaných termosek naležete si kávu nebo čaj ... a vnímáte to moudro kolem. Vždyť někteří lidé jinde nemají možnost takhle se potkat, aby se mohli učeně pohádat, jeden před druhým se vytáhnout, opatrně se poinformovat (ale aby nebyla vyzrazena pointa, jejíž čas teprve přijde), nebo si prachobyčejně zdrbnout. I takové jsem viděl pány, kteří docela lidsky koukalipopěknejhholkách. Šťastná ta věda, v které nachází se tolik půvabných vědkyň.

Paní doktorka Ferklová z Památníku nár. písemnictví připravila k vydání knížku Zdeňka Kalisty, Karel IV. a Itálie. Vypráví o náročnosti korektorské. Přiznala, že už teď ví, že tam chybí jedny úvozovky nahoře. To má někdo starosti, řeknete si. Přece nejdůležitější je obsah. Inu, povrchnost ... kolik je jí všude kolem. Však ona důslednost v bádání taky má smysl. V rukopise objevilo se slovo, které znamenalo místo, kam panovník v mládí chodil. Cizí slovo, jehož význam neznali ani mnozí badatelé. A tak se opsalo, až později vypátráno, že znamená - nevěstinec. A hned se nám postava z dějepisných učebnic jeví v lidštějším světle.

Na besedě týden před konferencí vyčníval pán, který zasvěceně rozdával noviny. Vít Šlechta je lékařem v Libštátě a vydává pěkný časopis Naše obec. Je barevný, na křídovém papíře (pane, těch peněz!) a je věnován politice, historii a kultuře Mikroregionu Pojizeří. Jeho půvab je v tom, že v jednotlivých číslech představuje určité obory člověčího konání. Tak kupříkladu číslo 2 informuje poněkud nesourodě, ale zajímavě o poštách, pošťácích a na druhé straně o církvích a farářích.

Poutavé a poučné čtení. Pan doktor je tím pánem, který na odhalení židovské desky na nádraží v lednu přivezl skupinu romských dětí a zpíval s nimi židovské písně.

Jedním z přednášejících na konferenci byl jičínský rodák Mojžíř Soukup, který pochází z Jičína a přeje si vystupovat pod uměleckým pseudonymem Ivan Fontána. Jeho literárním žánrem jsou aforismy a malou ukázkou, kterou vydal k počtě KK, na konferenci rozdával. Je přihlášen i na mezinárodní Jičínské poetické jaro, kde bude, spolu s ostatními, ze svého díla předčítat.

Jičínské poetické jaro

V sobotu 22. května sjedou se do městské knihovny básníci z Česka i Slovenska. Dopoledne nad mapou Jičína rozeberou si pozoruhodná místa a po obědě v jednu hodinu vyjde od knihovny skupina básníků i posluchačů, aby na těchto vybraných místech zněla poezie. Na některých štacích (synagoga, arkády zámku) budou připraveny výstavy. Jičínský Literární spolek pouští se do experimentu a zve všechny, by se přišli podívat, jak nová průkopnická věc dopadne.

literární PROCHOROVINY příloha

Povídka 1.

Jednoho podzimního večera, když pršelo, tak jsem si četl. Vtom se ozvala strašná rána. Zazářil blesk a zaduněl hrom, a najednou bylo ticho, jako bývá vždycky po dešti. Možná na něm bylo něco zvláštního. Bylo už pozdě večer, a tak jsem si šel lehnout. Poslouchal jsem, jak hučí voda v blízké řece. Když vtom se ozvaly kroky.

Zvědavost mi nedala a šel jsem se podívat, kdo to jen může být. Najednou jsem viděl osobu, která mi nápadně připomínala dceru mlynáře ze vsi. Najednou hodila nějaký hýbající se balík do vody. Sedla si na pařez a začala zpívat píseň, která se podobala písničce: „Spi, děťátko, spi“, a pak odešla do mlýna. Ráno se proslechlo, že se jí ztratilo dítě. Odpoledne jsem neměl co jíst a tak jsem jel na kole na pstruhy. Dojel jsem až k ústí řeky a začal jsem chytat. Ponořil jsem podběrák do vody, vytáhnu jednou a hned mám tři pstruhy. Podruhé nic. Potřetí jsem vytáhl balík! Rozbalím jej a co nevidím? Malé mlynářovo děcko, jak se na mne směje a vztahuje ke mně malé ručky. Sbalil jsem věci, pstruhy a dítě, že se zastavím cestou ve mlýně.

Když jsem dojel k mlýnu, zaklepal jsem na dveře. Otevřel mi mlynář a já mu povídám: „Dobrý den, mlynáři, našel jsem dítě vaší dcery ...“ Mlynář mi ale skočil do řeči: „Tohle proklaté dítě už nechci ani vidět !!!!“ a zabouchl dveře. Tak jsem vzal dítě a staral jsem se o něj do té doby, dokavad nebylo schopno se o sebe postarat samo. Byl to malý kluk a dal jsem mu jméno Honza. Honza byl velmi inteligentní chlapec, dobrý sportovec a hlavně byl lukostřelec – nejlepší z celé vsi.

Jednoho dne si Honza našel dívku a měli spolu malé dítě. Byl právě podzimní večer jako loni, bouře byla stejně prudká. A já jsem si četl tu samou knihu. Byl jsem dlouho vzhůru. Slyším opět ty tajemné kroky, kouknu se z okna a vidím opět mlynářovu dceru. Nic do vody nehodila, ale začala si opět zpívat tu samou píseň. Tak se to opakovalo každým rokem. Když přijel na návštěvu Honza se svou ženou, dlouho jsme si povídali, když vtom se ozval zpěv a Honza řekl: „Rok co rok je to tu stejné. Pokaždé, když v listopadu přijedeme, vždycky zpívá!!!“

Předpoklad moci

Je pozoruhodné, kolik lidí z těch, kdož rozhodují o budoucnosti našeho státu, či nám přímo vládli či vládnou, mělo co do činění s policií, soudy, vězením.

Zkusme spočítat, kolik našich prezidentů, než se dostali na Pražský hrad, bylo za mřížemi. Pravda, někteří před prezidentováním, jiní dostali se tam, až když s prezidentováním skončili, nebo se tam dostat měli.

Jeden bývalý ministr čeká na soud. Senátor, kterého si lid vybral hned v prvním kole, je vyšetřován dokonce v několika kauzách. Podle jednoho výkladu připravil stát, vlastně své voliče, o hodně peněz. Nestačí – chce být zástupcem lidu ještě výš postaveným. Podnikatel, kterému uvěřila spousta lidí a dalo mu svou privatizační knížku, chce kandidovat tamtéž. Splnil všechna přihlašovací kritéria pro kandidaturu, navzdory tomu, že naše orgány mu nejsou schopny doručit obsílku.

Všechno je to jen otázka úhlu pohledu. Z které strany mříže se na to naše pozemské hemžení díváme. Kam to dotáhne ten pán, který sedí osamoceně ve Valdících, nevím. Zatím se na nás z cedulí u silnice nadějně usmívá.

Prochoroviny

kulturní (skoro) měsíčník. Vydává B. Procházka, Sokolovská 367, Jičín
tel. 493 523 492.

Evidenční číslo MK ČR E 13158

email: prochor.jc@tiscali.cz

Noviny vznikly s laskavou pomocí
APEL s. r. o. Jičín

a

GENERALI POJIŠŤOVNA a. s.

Denisova č. 504 Jičín

tel, fax 493 523 024
